voorstel

Zwolle

Raadsbrief

Datum 26 mei 2026

Onderwerp Ontwikkelingen grootschalige energievoorzieningen in Zwolle
Versienummer

Portefeuillehouder Arjan Spaans

Samenvatting
Met de raadsbrief ‘Ontwikkelingen grootschalige energie opwek en energie-infrastructuur in Zwolle’ wordt de raad rondom de begrotingsmomenten (voorjaar-najaar) geïnformeerd over diverse, vaak samenhangende, ontwikkelingen op het gebied van grootschalige opwek, lokale/provinciale beleidsvorming, energie-infrastructuur en regionale samenwerking.

Deze raadsbrief gaat in op windbeleid, energiebeleid langere termijn, de regionale energiestrategie, grootschalige opwek, energiegebieden en het regionale elektriciteitsnetwerk. Er wordt ingegaan op de stand van zaken rondom de provinciale programmeringsafspraken, de samenwerkingsagenda van de Energietafel West-Overijssel (voorheen RES), en de diverse projecten. Deze keer krijgen de ontwikkelingen rondom het verzwaren van de infrastructuur wat meer aandacht.
De volgende raadsbrief wordt opgesteld voor het najaarsmoment.

Bijlagen
Bijlage 1 – Uitvoeringsagenda energie Overijssel
Bijlage 2 – Regionale samenwerkingsagenda Energietafel West-Overijssel
Bijlage 3 – Openbaar verslag Marktconsultatie Groengasinstallatie
Bijlage 4 – Brief WDOD Gemeente Zwolle Windturbines Hessenpoort
Bijlage 5 – Informatiebrief WDOD omgeving Hessenpoort

Openbaarheid
☒ Openbaar
☐ Geheim

Wij stellen u voor kennis te nemen van:
Diverse ontwikkelingen op het gebied van lokale/provinciale beleidsvorming, regionale samenwerking en voortgang van projecten op het gebied van grootschalige opwek en energie-infrastructuur.

Datum 26 mei 2026

Inleiding
We betrekken u regelmatig bij de ontwikkelingen op het gebied van grootschalige opwek en de ontwikkeling van energie-infrastructuur, in het tempo van de desbetreffende ontwikkeling. Tegelijkertijd kan zo het zicht op het geheel verdwijnen. Met deze raadsbrief ‘Ontwikkelingen Grootschalige Energie in Zwolle’ geven we een brede update. Indien er bij ontwikkelingen een separaat besluit of informatievoorziening wordt gevraagd, dan doen we dat als zodanig.

Achtereenvolgens gaat deze brief in op windbeleid, energiebeleid langere termijn, de regionale energiestrategie, grootschalige opwek en het elektriciteitsnetwerk.

Kader
- Raadsbrief juli Grootschalig opwek en infrastructuur
- Uitvoering Pakket voor Groene Groei
- Regionale Energiestrategie 1.0, Punt 12
- Programmeringsafspraken windenergie, 21-5-2024, punt 8
- Provinciaal Programma Energiestrategie Punt 11 en 12
- Provinciale Energievisie
- Raadsbrief ambitiepakket 10 juni 2024. Punt 18.e
- Raadsbrief Vervolgfase Haerst 16-12-2024 punt 27a6
- Haalbaarheidsonderzoek en uitgangspunten groengasinstallatie
- Raadsbrief Startnotitie haalbaarheidsfase groengasinstallatie
- Visie Tennet batterijen voor stabiel elektriciteitsnet 2030
- Raadsbrief batterij-initiatief Hessenpoort
- Ontwikkelingen Tennet punt 2.i
- Beleidskader lokaal eigendom wind en zon
- Raadsbrief Buurtgerichte verzwaring elektriciteitsnetwerk Zwolle; evaluatie pilot Schoonhorst en communicatiestrategie

Kernboodschap
Wij informeren u over diverse, vaak samenhangende, ontwikkelingen op het gebied van grootschalige opwek en energie-infrastructuur en (provinciale) beleidsvorming. Al deze ontwikkelingen kennen hun eigen dynamiek en eigenaren. De rol van de gemeente varieert sterk per ontwikkeling. De meest relevante, nieuwe informatie betreft de provinciale energievisie, waar de gemeente Zwolle zich toe te verhouden heeft.

Toelichting

1. **Lokale/provinciale beleidsvorming Windbeleid**

Medio april 2024 bent u geïnformeerd over het voornemen van de provincie om meer te sturen op de locatie en het tempo waarmee windenergie in de provincie tot stand kan komen. We hebben van de gelegenheid gebruik gemaakt om programmeringsafspraken te maken. Deze afspraken zouden de energietransitie moeten versnellen door de regie bij de provincie te beleggen, in plaats van bij de individuele gemeenten. De Provinciale Staten hebben op 6 oktober 2024 het ***Provinciaal Programma Energiestrategie (PPE)*** vastgesteld (zie bovenstaand kader voor de link).

Onderdeel van de Zwolse programmeringsafspraken Wind met de provincie was het opstellen van twee verschillende ‘indienmomenten’ voor de realisatie van windturbines bij het provincieloket voor twee ***Zwolse deelgebieden (Hessenpoort en Haerst)***.

- Voor het deelgebied Haerst was het indienmoment 31 augustus 2025. Op 6 november 2025 heeft de provincie Overijssel de ontwikkeling van de windturbines toegekend aan Buurtwint. Hiermee mag Buurtwint op weg gaan naar een vergunning. De gemeente Zwolle neemt samen met Buurtwint, gemeente Zwartewaterland en de provincie deel aan een projectgroep om dit proces te begeleiden.
- Voor het deelgebied Hessenpoort heeft Waterschap Drents Overijsselse Delta (WDOD) sinds het voorjaar 2025 toestemming om het proces tot vergunningsaanvraag te gaan doorlopen. Na uitgebreid onderzoek naar diverse aspecten zoals rentabiliteit en met name het aspect veiligheid, heeft het dagelijks bestuur op 5 mei jl. besloten geen windturbine op hun locatie op Hessenpoort te ontwikkelen. Zie de bijlage waarin WDOD het besluit toelicht (brief en informatieblad).

Lokaal eigendom
Voor grootschalige energieprojecten zoeken we een goede balans tussen de lasten en de lusten, zowel voor de ontwikkelaar, grondeigenaar als de omgeving. Een eerlijke verdeling van lusten en lasten is belangrijk om de energietransitie versneld te realiseren. We willen dat alle Zwolse inwoners mee kunnen in de energietransitie. Om deze reden heeft uw raad in 2024 het beleidskader lokaal eigendom vastgesteld.

Aan Buurtwint, die aan de slag mag gaan in het gebied Haerst, bieden we conform ons beleid ’Lokaal eigendom wind en zon’ ondersteuning.
Medio mei 2025 hebben vier partijen (Buurtwint, Energiek Zwartewaterland, Blauwvingerenergie en Berkum) de handen inéén geslagen en een samenwerkingsovereenkomst gesloten. Zwolle heeft tegelijk met Zwartewaterland geld beschikbaar gesteld om de initiatieven te kunnen ontwikkelen.

De grootschalige energieprojecten van Zwolle bevinden zich langs de gemeentegrenzen. Een grensoverschrijdende aanpak is nodig zodat voor eenieder dezelfde spelregels gelden. Om deze reden heeft er intergemeentelijke harmonisatie van beleidskader “Lokaal eigendom wind en zon” plaatsgevonden. Deze is op 3 november 2025 door uw raad vastgesteld.

2. Regionale /provinciale beleidsvorming Energiebeleid langere termijn

De provincie heeft, met inbreng van gemeenten, waterschappen, netbeheerders en maatschappelijke partners, in maart 2026 de Uitvoeringsagenda Energie Overijssel opgesteld. Deze agenda bevat de belangrijkste gezamenlijke acties voor de komende drie tot vier jaar. Die zijn nodig om de ambities uit de provinciale Energievisie en regionale plannen als de Energiestrategie Twente en de Bestuurlijke Routekaart West-Overijssel te bereiken.

Daarmee geeft de agenda richting aan de gezamenlijke uitvoering van de energietransitie en laat zien hoe de komende jaren gezamenlijk gewerkt wordt aan een betrouwbaar, betaalbaar en duurzaam energiesysteem. De agenda bestaat uit 35 acties verdeeld over negen thema’s te weten: elektriciteitsopwekking, elektriciteit infrastructuur, waterstof, warmte, biogas en groen gas, energievragers, energieplanologie, lokaal eigendom en monitoring.

De 35 acties zijn vooral onderzoekend en samenwerkend van aard. Deze uitvoeringsagenda is, evenals de provinciale energievisie, een provinciaal besluit waarbij geen procedure van zienswijze, bezwaar en beroep mogelijk was. We hebben er dan ook kennis van genomen en benadrukken tegelijkertijd het belang van samenwerking.

Dat belang geldt ook voor onze regio. De Energietafel West Overijssel (voorheen de RES, Regionale Energie Strategie) heeft voor 2026 een samenwerkingsagenda opgesteld. In deze samenwerkingsagenda staan thema's als hernieuwbare energie, warmte, netcapaciteit en participatie centraal. Hierbij ligt het accent op kennisdeling, samenwerking en onderzoeken. Deze agenda is niet alleen door de gezamenlijke gemeenten opgesteld, maar ook afgestemd met de provincie. Beide agenda's kennen dan ook een behoorlijke overlap. De samenwerkingsagenda geeft duidelijkheid hoe we de komende jaren regionaal gaan samenwerken en welke acties we concreet gezamenlijk gaan oppakken. De agenda bevat zowel een kwalitatieve als kwantitatieve monitoring.

Belangrijk om te benadrukken is dat beide documenten geen optelsom zijn van alle acties die door gemeenten, provincie, netbeheerders, waterschappen en maatschappelijke partners worden uitgevoerd. De agenda is juist bedoeld om focus aan te brengen op die acties waar gezamenlijke inzet het verschil maakt. De lokale (democratisch gelegitimeerde) verantwoordelijkheden staan daarbij niet ter discussie. Door deze acties op elkaar af te stemmen zorgen we ervoor dat we dingen niet dubbel doen, elkaar niet in de weg zitten en efficiënter samenwerken.

3. Projecten Grootschalige opwek

Tolhuislanden
De gemeente Zwolle heeft in het verleden aangegeven de komst van windmolens in het gebied Tolhuislanden te verwelkomen, om hiermee het aandeel van groene stroom in de huidige energiemix te vergroten. In reactie hierop is de coöperatie Duurzaam Tolhuislanden (DTHL) opgericht. Op 6 mei 2025 heeft uw raad kennisgenomen van de nota van zienswijzen en een verklaring van geen bedenkingen afgegeven voor het verlenen van een omgevingsvergunning. Deze vergunning is inmiddels onherroepelijk verklaard.

De investering in windmolens vraagt eigen vermogen dat de coöperatie niet zelf op kan halen. De gemeente heeft deze coöperatie tot dusver ondersteund met een lening van €1 miljoen. We hebben u geïnformeerd over het verzoek vanuit de coöperatie om een onderzoek op te starten naar de mogelijkheid en wenselijkheid om aandelen over te nemen. We doen dit in nauwe samenwerking met het Waterschap Drents Overijsselse Delta (WDOD). We verwachten dit najaar met een voorstel te komen over het wel/niet deelnemen in de project B.V. van het windpark.

OER-programma (Opwek van Energie op Rijksvastgoed)
Met het OER-programma wil het Rijk de energietransitie versnellen door onbenutte rijksgrond in te zetten voor wind- en zonne-energie. Voor Zwolle zijn er enkele kleine zonneparken langs de A28 relevant (gezamenlijk tussen de 1 - 1,8 ha.) en zijn er (beperkte) grondposities van ProRail langs het spoor in beeld. Hier wordt geen landbouwgrond ingezet, en het valt dus niet onder het verbod van de provincie. Wel kan netcongestie een vertragende rol spelen als opwek en afname niet gekoppeld kan worden. ProRail heeft aangegeven binnen Zwolle geen rendabel plan te kunnen ontwikkelen op eigen grond langs het spoor.

Met Rijkswaterstaat is het onderzoek naar de mogelijkheden voor zonnevelden langs de A28 in de afrondende fase voor het Zwolse deel: ruim 1 hectare is nu in beeld op de taluds van het knooppunt A28/N340 nadat een strook nabij Van der Valk is afgevallen (te smal, te veel schaduw). Vanwege de netcongestie wordt onderzocht of de opgewekte energie op/nabij Hessenpoort kan worden afgenomen zonder het Enexisnet te belasten.

Groengasinstallatie
Groen gas is een potentieel duurzame warmtebron en wordt beschouwd als een transitie-oplossing voor de warmteopgave van Zwolle tot 2050. Onder andere de energievraag van oudere, monumentale panden in de binnenstad en energie-intensieve bedrijvigheid, die anders gebruik zou maken van aardgas uit fossiele bronnen, kan hiermee worden verduurzaamd.

Op 6 mei 2025 heeft uw raad ingestemd met de uitgangspunten voor de ontwikkeling, realisatie en exploitatie van een groengasinstallatie. Deze uitgangspunten zijn verwerkt in een startnotitie, die in september 2025 door het college is vastgesteld en waarover u bent geïnformeerd. Vervolgens is in november 2025 een marktconsultatie gepubliceerd, waarop sindsdien tien reacties ontvangen en verwerkt zijn. Op basis van deze reacties en drie verdiepende gesprekken is een rapportage opgesteld. Deze wordt gepubliceerd als verslag van de gehouden consultatie en is bij deze raadsbrief gevoegd als bijlage. Zwolle bekijkt nu, mede op basis van de ontvangen reacties, hoe de tien door de raad vastgestelde uitgangspunten praktisch kunnen worden toegepast in de aanbestedingsstrategie. Deze strategie willen we vóór het einde van het jaar aan de raad voorleggen.
Voor een inhoudelijke samenvatting van de reacties op de marktconsultatie verwijzen we u naar bijlage 3 van deze brief.

Waterstofinstallatie
Op de waterzuiveringslocatie van WDOD is een waterstofinstallatie gerealiseerd. Deze installatie wordt in eerste instantie voor een periode van vijf jaar gebruikt. De installatie gaat waterstof leveren die ter plaatse kan worden getankt bij het waterstoftankstation. Bij de productie van waterstof komt zuurstof vrij. Deze zuurstof wordt door het waterschap gebruikt in het zuiveringsproces. De formele oplevering en ingebruikname van de installatie moet nog plaatsvinden. Vijf jaar na ingebruikname van de installatie wordt bepaald wat er daarna met de waterstofinstallatie gebeurt.

Small Modular Reactor (SMR)
In Nederland wordt serieus gekeken naar het inzetten van Small Modular Reactors (SMR’s) om de energietransitie te versnellen en het aandeel van hernieuwbare energie in de energiemix te vergroten. Voortvloeiend uit haar energievisie verwacht de provincie in 2028 meer zicht op de haalbaarheid en inzetbaarheid van SMR’s De provincie sluit aan bij de nationale verkenning en doet zelf ook diverse onderzoeken. Onderdeel hiervan is ook een ruimtelijke verkenning: een eerste inventarisatie van de meest logische gebieden voor mogelijke vestiging van SMR’s. Het is een vervolg op een verkennend onderzoek van CSTM/Universiteit Twente uit 2025. Daarbij benadrukt de provincie dat het gaat om een (beperkte) ruimtelijke verkenning vanuit technisch oogpunt voor kennisopbouw en géén locatiekeuzeonderzoek. De provincie verwacht het rapport op 10 juni te kunnen publiceren. Wij verwachten dat hier een procesvoorstel richting 2028 aan gekoppeld zit. We volgen dit actief. En hebben uw raad medio juni geïnformeerd.

Zonnepark Van der Valk
Op 21 november 2024 heeft hotel Van der Valk een aanvraag ingediend voor een omgevingsvergunning voor een zonnepark op hun eigen perceel aan de Nieuwleusenerdijk 1 te Zwolle. Het betreft een zonnepark van drie hectare voor de duur van 25 jaar. Op 12 februari jl. is de vergunning verleend, maar er is op 24 maart jl. een pro forma bezwaar ingediend door Gasunie. Dit is nog in behandeling. Met dit zonnepark wil Van der Valk het eigen energiegebruik compenseren, en mogelijk een elektrisch laadstation op eigen terrein faciliteren.

4. Energie-infrastructuur

Netverzwaringsopgave
Op de verschillende netvlakken (Hoogspanning -HS, Middenspanning – MS en Laagspanning - LS) vindt een toename van infrastructurele activiteiten plaats om het elektriciteitsnet toekomstbestendig te maken. Zodanig dat er minder afhankelijkheid is van fossiele brandstoffen en de stap naar elektrische oplossingen op langere termijn ook in heel de gemeente gemaakt kan worden. Deze verzwaringsopgave heeft op elk van deze netvlakken een eigen (plannings-) dynamiek, tempo en aanpak, die nauw verweven met elkaar zijn. In de basis bestaat deze verzwaringsopgave op alle drie de netvlakken uit het realiseren van meer en zwaardere kabels en leidingen en meer en zwaardere elektriciteitsstations. In nauwe samenwerking met de netbeheerders (TenneT voor HS en Enexis voor MS en LS) geven we hier vorm aan, elk vanuit eigen rol en verantwoordelijkheid: TenneT en Enexis als netverantwoordelijke en financier van de verzwaringsopgave, en gemeente als grondeigenaar, vergunningverlener en hoeder van de ruimtelijke kwaliteit. Om deze samenwerkingen te stroomlijnen zijn met TenneT samenwerkingsafspraken gemaakt en loopt momenteel met Enexis het traject om tot nadere samenwerkingsafspraken (NOK – nadere overeenkomst) te komen, waarin afspraken worden gemaakt voor MS en LS over de wijze van samenwerking. Deze laatste worden naar verwachting rond de zomer voorgelegd aan het college.

Hoogspanningsnet (HS)
Zwolle ligt op een elektriciteitsknooppunt van TenneT waar drie verschillende soorten hoogspanningsverbindingen (110kV, 220kV en 380kV) samen komen op het gecombineerde Hoogspanningsstation Hessenweg. Verder is TenneT van plan om haar indeling in netgebieden (pockets) aan te gaan passen, waardoor Zwolle in verschillende pockets komt te liggen. Dit betekent dat binnen gemeente Zwolle relatief veel HS-infrastructuur verzwaard en/of gerealiseerd moet worden, variërend van het bijplaatsen van zware transformatoren (trafo's) tot het vervangen van masten en bovengrondse lijnen om extra stroom te kunnen transporteren. Naast HS-station Hessenweg zijn er twee andere 110kV HS-stations in Zwolle, te weten Frankhuis en Weteringkade; deze beide worden ook verzwaard. De planningshorizont van genoemde aanpassingen van de HS-infrastructuur is richting 2040. Enkele bepalende zaken die spelen op HS-vlak:

- Nabij de bestaande HS TenneT stations aan de Hessenweg wordt toegewerkt naar een extra, vierde,110kV HS-station met de naam Berkummerbroekweg. Dit wordt ook wel onderstation genoemd. Dit project valt onder de Drents Overijsselse Netversterking West (DON West) Hiermee krijgen onze en omliggende gemeenten extra vermogen te verdelen via onze regionale netbeheerder Enexis. De voorbereidingen zijn al meerdere jaren gaande, waarbij de grondverwerving moeizaam verloopt. Op één grondeigenaar na, is er overeenstemming over de grondverwerving. Op korte termijn wordt duidelijk of er een onteigeningsprocedure nodig is om ook de

laatste kavel beschikbaar te krijgen. De ingebruikname staat gepland voor 2033-2036 (bron: TenneT CMO productie Overijssel, december 2025).

- TenneT onderzoekt of er nog een extra HS-station aan de (noord- of zuid-)west zijde van Zwolle nodig is – dat zou dan het vijfde 110kV HS-station zijn. Dit vijfde station zou richting 2040 af moeten zijn; gezien doorlooptijden van grondverwerving, procedures, voorbereiding en realisatie wordt onderzocht wat dit betekent voor nu vast te leggen grondposities en samenloop met andere opgaven en grote ruimtevragers.
- De nieuwe kabelverbinding vanuit Steenwijk via de Lichtmis naar de Berkummerbroekweg en hier vandaan naar de omgeving Sekdoorn (tracé DON West) verloopt volgens planning. Ingebruikname staat gepland voor 2033-2036.
- TenneT is in het voorjaar van 2026 een tracéstudie gestart om aan de noordkant om de stad heen een ondergrondse hoogspanningsverbinding te realiseren (bypass) vanaf het HS-station Hessenweg richting het bestaande HS-stations Frankhuis. Met deze bypass komt er in de toekomst meer vermogen beschikbaar voor het noordelijk/westen van A28 gelegen deel van Zwolle. De tracéstudie loopt dit jaar, waarin de vraag naar voren komt welke gronden beschikbaar zijn, of te maken zijn, voor dit nieuwe tracé. De gemeenten Kampen, Zwartewaterland en Zwolle zijn vanaf de start betrokken. Planning beoogde ingebruikname: 2035-2038. (bron: TenneT CMO productie Overijssel, december 2025)
- De uitvoering van de verzwaring van de 110 kV-verbinding Sekdoorn – Raalte – Nijverdal ligt stil doordat er nog een natuurvergunning van de provincie nodig is. Dit heeft direct gevolgen voor wanneer er extra transportcapaciteit beschikbaar komt, onder meer voor Raalte (richting Twente) en Deventer. Het stikstofvraagstuk heeft ook gevolgen voor deze verzwaringsoperatie.

Middenspanningnet (MS)

In de vorige raadsbrief gaven we aan dat in totaal rond de twintig middenspanningsstations (MS-stations) inclusief kabeltracés in Zwolle gerealiseerd moeten worden. De inschatting op dit moment is dat dit er 25 moeten worden. Deze stijging komt door een hogere verwachte elektriciteitsvraag.
In vergelijking met andere steden is de MS-opgave in Zwolle relatief groot; dit heeft te maken met hoe het elektriciteitsnet afgelopen decennia opgebouwd is rondom de drie HS-stations in Zwolle.

Afbeeldingen: Realisatie van een MS-station en bijbehorende kabels.

De volgende zaken spelen op MS-vlak:

- Ongeveer vijftien MS-stations zijn in verschillende stadia van voorbereiding; met name de locatiezoektocht is een fase die de nodige aandacht vraagt, omdat deze stations veelal in de openbare ruimte komen en de gemeente aan de lat staat om de ruimtelijke kwaliteit te bewaken. De meeste van de vijftien stations bevinden zich in deze locatie-keuze-fase. Daarnaast zijn er een aantal die in (de voorbereiding van) het vergunningentraject zitten.
- Om de MS-stations aan te sluiten op de HS-stations moeten MS-kabeltracés door de stad aangelegd worden. We zien hier meer en meer dat de toenemende ondergrondse ruimtevraag (niet alleen voortkomend uit de energietransitie, maar ook vanuit andere opgaven als klimaat) vragen om bredere afwegingen voor inpassing. De complexiteit van dit inpassingsvraagstuk neemt toe. Drie MS-tracés in voorbereiding zijn:
    - van HS-station Frankhuis naar Voorst
    - van HS-station Hessenweg naar Aa-landen
    - HS-station Weteringkade naar Kamperpoort.

  Er volgen naar verwachting de komende jaren meer MS-tracé-inpassingen volgen.

Laagspanning (LS)

De buurtgerichte verzwaring van het elektriciteitsnet in de *bestaande stad* gaat dit jaar door: de planning van Enexis is dat in 2026 in de buurten Breezicht, Breecamp, Hoogenkamp, Spoolde en Kamperpoort het LS-net dusdanig aangepast is dat deze toekomstbestendig is. Van deze buurten zijn inmiddels de locaties voor nieuwe LS-stations bepaald. Vooral voor het hoogstedelijke Kamperpoort was dit een hele opgave die een jaar tijd vergde met veel afstemming, maar de grondverkopen aan Enexis lopen momenteel. Ittersummerbroek en Stationsbuurt volgen in 2027 en worden dit jaar voorbereid. Het belangrijkste onderdeel, de zoektocht naar locaties voor nieuwe LS-stations, wordt hierbij als eerste opgepakt (met behulp van het Inpassingsteam van de gemeente). Met name voor Stationsbuurt voorzien we dat dit een uitdaging gaat worden gezien de hoge bouwdichtheid en beperkte openbare ruimte in deze buurt. Na de trafo-inpassing vindt gemiddeld in 1/3 van de wegen en straten graafwerk plaats voor de inpassing van alle nieuwe kabels.

Afbeelding: Voorbeeld transformatorstation, ook wel trafo of MS/LS-station genoemd.

In de vorige Raadsbrief is uitgebreid opgenomen hoe de volgorde van buurtverzwaring wordt bepaald, wat komt kijken bij de locatiebepaling en in welk tempo de buurtverzwaring loopt.

De inrichting van de energie-infrastructuur in locatie- en gebiedsontwikkelingen, in de *nieuwe stad,* is een opgave waarbij de ontwikkelende partijen in de lead zijn om tot afstemming met Enexis als netbeheerder te komen. De inpassing van de kabeltracés en energiestations zijn hierbij in toenemende mate bepalende onderdelen voor wat er aan ontwikkelingen mogelijk is. Zeker als speelt dat er in een gebiedsontwikkeling ruimte gezocht wordt voor een MS-station. De contacten met Enexis vanuit de kerngroep die met de opgaven voor de energie-infra bezig is, lopen goed.

Opslag / batterijen
Batterijsystemen spelen een belangrijke rol in de energietransitie van Zwolle. Door energie tijdelijk op te slaan dragen zij bij aan het verminderen van netcongestie en maken zij het mogelijk om het bestaande elektriciteitsnet efficiënter te benutten. Dit is van groot belang voor bedrijven en instellingen die willen verduurzamen maar niet kunnen beschikken over een zwaardere aansluiting. Daarnaast zorgen batterijen ervoor dat lokaal opgewekte duurzame energie, zoals zon- en windenergie, beter kan worden benut. Hiermee dragen zij direct bij aan het mogelijk maken van ruimtelijke en economische ontwikkelingen en aan een robuust en toekomstbestendig energiesysteem voor Zwolle.

In het laatste kwartaal van 2026 willen we een handelingskader voorleggen voor de ontwikkeling van batterijen. Het opstellen van een handelingskader voor batterijen is voor de gemeente Zwolle noodzakelijk om regie te kunnen voeren in een snel groeiend en complex speelveld. Door de toenemende vraag naar batterijsystemen en de druk op het elektriciteitsnet ontstaat de behoefte aan duidelijke uitgangspunten en een consistente werkwijze. Het handelingskader biedt hiermee richting voor het beoordelen van initiatieven, maakt een zorgvuldige afweging mogelijk tussen kansen voor de energietransitie en aspecten als veiligheid en ruimtelijke inpassing, en zorgt ervoor dat batterijen daadwerkelijk bijdragen aan het verminderen van netcongestie en het versterken van een robuust en toekomstbestendig energiesysteem in Zwolle.

Batterij-initiatief Hessenpoort
Op bedrijventerrein Hessenpoort kan een kavel worden uitgegeven voor de mogelijke realisatie van een grootschalig batterijsysteem (BESS). In een eerdere verkenning is gebleken dat een grootschalige batterij een bijdrage kan leveren aan het verminderen van lokale netcongestie. Voor deze kavel is een 1-op-1 uitgifteproces gestart om de grond aan één specifieke partij te leveren. Deze initiatiefnemer staat bovenaan op de TenneT lijst (first come, first serve-principe) en heeft een specifiek contract met TenneT en ondersteunt TenneT om het netwerk in balans te houden, waarmee er argumentatie is voor een 1-op-1 uitgifte van de kavel. Ook maken we afspraken hoe een batterij lokaal netcongestie kan verminderen.

5. Energielandschap Hessenpoort

Het energielandschap Hessenpoort ontwikkelt zich tot een belangrijk knooppunt voor de energietransitie in Zwolle, waar diverse initiatieven op het gebied van duurzame opwek, opslag en energie-infrastructuur samenkomen. In dit gebied worden projecten voor onder andere windenergie, waterstofproductie, groengasinstallatie, batterijsystemen en laadinfra in samenhang ontwikkeld. Door

deze clustering ontstaat de mogelijkheid om vraag, opwek en opslag van energie beter op elkaar af te stemmen en zo te werken aan een robuust en toekomstbestendig energiesysteem. Tegelijkertijd vraagt de veelheid aan initiatieven om regie, zodat kansen optimaal worden benut, belangen worden verbonden en het energiesysteem daadwerkelijk bijdraagt aan het verminderen van netcongestie en het ondersteunen van economische ontwikkeling in Zwolle.

Samenwerking tussen projecten kan een manier zijn om meer impact te realiseren dan wanneer elk project afzonderlijk opereert. Wanneer projecten hun netwerk en capaciteit delen, ontstaat er een synergie-effect waarbij het geheel meer kan opleveren dan de som der delen. Hierdoor kan echt een decentraal energiesysteem Zwolle Noord ontstaan, waarbij het zowel om de bestaande als de nieuwe energievoorzieningen gaat die dit systeem gaan vormen. Gemeente Zwolle zet sinds begin 2026 een energiemakelaar hiervoor in. De energiemakelaar kan een belangrijke rol spelen in het verbinden van verschillende projecten, organisaties en belanghebbenden binnen een gebied. Door zijn verbindende positie en brede overzicht kan de energiemakelaar ervoor zorgen dat projecten elkaar niet alleen aanvullen, maar ook daadwerkelijk versterken.

Maatschappelijk draagvlak & participatie
De energietransitie kan alleen slagen door samen te werken met inwoners, ondernemers, partners en andere belanghebbenden. Participatie vindt plaats via de sporen van de afzonderlijke projecten.

Niet van toepassing op deze raadsbrief.

Communicatie
Communicatie vindt plaats via de sporen van de afzonderlijke projecten. Dat kan gaan in de vorm van het delen van een nieuwsbrief of persbericht van initiatiefnemers tot raadsbrieven en –voorstellen. De gemeente is daarbij niet altijd de initiatiefnemer van het initiatief.

Duurzaamheid
De beschreven activiteiten uit deze raadsbrief dragen een positief effect bij aan de verduurzaming van Zwolle.

Financiën
Besluiten met financiële gevolgen verlopen via de afzonderlijke besluitvorming. Deze raadsbrief heeft geen financiële consequenties.

Risico’s
Besluiten met mogelijke risico's verlopen via de afzonderlijke besluitvorming.

Vervolg
Gezien de vele ontwikkelingen van de afzonderlijke projecten zullen we u halfjaarlijks over de ontwikkelingen van de grootschalige projecten informeren, gekoppeld aan de halfjaarrapportage. Indien een specifiek project een besluit vraagt van u als gemeenteraad, zal een apart besluit van de gemeenteraad worden gevraagd.

Openbaarheid
Deze raadsbrief en alle bijlagen zijn openbaar.

Datum 26 mei 2026

Burgemeester en wethouders van Zwolle,

burgemeester, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer